

gøre, om de ikke kunne gaa med til, at de Beløb, som ifølge § 4 kunne laanes til Oprettelse af Husmandsskoler, nedsættes betydeligt, saa at det højst bliver 40,000 Kr., eller hellere 30,000 Kr., der kunne ydes som Laan til Oprettelse af saadanne Skoler. Jeg finder dette rigtigt, ikke for Pengenes, men for Sagens Skyld, thi skulle vi anvende 75,000 Kr. til en saadan Skole, tror jeg ikke, ret mange af de vordende Husmænd ville komme dertil, men at en saadan Skole derimod snart vil blive færdig med sin Virksomhed. Det Jordareal, som er nødvendigt til en saadan Skole, kan jo ikke være ret stort. Det blev udtalt af det ærede Medlem for Assens (Berntsen), at det særlig var den teoretiske Undervisning, der skulde lægges Vind paa. Det samme udtalte den højtærede Minister, men han føjede til, at der ogsaa skulde være saa meget Jord, at der kunde gøres Demonstrationsforsøg, men dertil behøves ikke megen Jord. Naar man blot har en Husmandsloed paa 5—6 Tdr. Land og ved Siden af opretter en Planteskole, Frugt-, Kækken- og Bihave og en Hønsegaard, maa det jo være nok. Man maa kunne nøjes med 1 Td. Land til hvert af disse Bierhverv. Det bliver i det hele 11—12 Tdr. Land, der behøves til en saadan Skole. Det kan efter de nuværende Jordpriser faas for en 10,000 Kr. Anvender man saa andre 10,000 Kr. til at kultivere dette Areal og til Hegn, Bepantning osv. — det mener jeg er højt sat — er der endda 55,000 Kr. tilbage til Bygninger, og det vilde dog vist være for galt, hvis vi skulde til at opføre saadanne Kaserner, som kunne bygges for dette Beløb, til Husmandsskoler. Hvor mange Elever kan man nemlig regne, at der vil komme til en saadan Skole? Vi have allerede nu baade Husmandsskoler og Skoler for Landbrugets Bierhverv, men trods den Dygtighed, hvormed disse Skoler ledes, har det vist sig, at de ikke ere saa grumme godt besøgte. Jeg antager, det vil gaa paa samme Maade med de Skoler, der nu skulle oprettes. Vi kunne neppe vente, at der vil komme mere end en 20—30 Elever, men skal der med et saadant Elevantal forrentes 75,000 Kr., antager jeg, Skolen snart vil gaa i Staa. Og saa tror jeg med den sidste ærede Taler, at man vil komme til at staa over for det, som der var Tale om, da Skolekommissionen blev nedsat. De, som lede Skolerne, ville da kunne sige, at de ikke kunne forrente Kapitalen, og at Staten derfor helst uaa overtage og drive Skolen. Jeg er da bange for, at Tinget ikke kan

staa saa meget imod, som Skolekommissionen heldigvis har vist, at den kunde staa imod over for Forslaget om, at Staten skulde drive saadanne Skoler, som oprettes for enkelte Dele af Befolkningen. Derfor ønsker jeg, at der i Stedet for disse 120,000 Kr. i Forslaget kun blev opført 60,000 eller højst 80,000 Kr.

Er jeg altsaa ikke saa absolut fornøjet med Forslaget om Oprettelse af disse to Husmandsskoler, er jeg saa meget mere tilfreds med Forslaget om Statstilskud til Landbrugskursus, baade Forslaget om Tilskud til de unge, saaledes at de kunne komme paa de praktiske Læresteder, og til de ældre, saa at de kunne komme til at deltage i de vandrende Landbrugskursus. Jeg finder det rigtigt, at Staten bidrager dertil. Tilskuddet vil sikkert være godt anvendt og med Hensyn til de korte Kursus i Landbrugets Bierhverv, har jeg baade ved 1ste og 2den Behandling af Finansloven været inde paa en Kritik af den Maade, hvorpaa disse Bidrag hidtil have været uddelte. Jeg er glad ved, at Kommissionen for det første har foreslaaet en Forhøjelse af det Beløb der anvendes hertil, og jeg finder det rigtigt, naar det dernæst bestemmes, at det nu kun skal være en Institution, som skal have med Sagen at gøre. Det finder jeg grumme heldigt. Som jeg før har paavist, er det nu mange Institutioner, der have med denne Sag at gøre, men der mangler en Centralledelse til at tage sig af Sagen og til at udbrede Kendskab om, naar og hvor saadanne Kursus bleve afholte. At det nu er Landbrugsfællesforeningerne, der skulde have med Sagen at gøre, finder jeg just ikke aller heldigst men det er i hvert Fald et stort Fremskridt fra det nu bestaaende. Jeg er saaledes glad ved Forslaget om Statstilskud til Landbrugskursus og kan paa det bedste anbefale det til Tingets Fremme. Og Forslaget om Tilskud til Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, kan jeg ogsaa anbefale, naar vi kun faa indført nogle af de Ændringer, jeg her har tilladt mig at omtale.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Endskønt der ikke er Udsigt til at blive færdig med denne Sag i dette Møde, ønsker jeg dog at udtale mig kort om enkelte af de Ytringer, der ere faldne fra de forskellige Talere. Det ærede Medlem for Vejle Amts 4de Valgkreds (N. C. Jensen) udtalte sig ligesom den følgende Taler om § 4. Han mente, at der vilde være Brug for endnu en Husmandsskole i Jylland a